

LANDHORST OP PEIL

Start: Pauluskerk in Landhorst
Lengte: 6 km (korte versie 4 km)
Duur: 90 min (of 60 min)

Deze Waterweetjeswandeling voert u langs verschillende waterthema's en -elementen in Landhorst.

U begint in Landhorst en loopt deels door de gevarieerde bossen van Boswachterij Sint Anthonis. Het tweede deel van de wandeling volgt het Peelkanaal met zijn kazematten. Het laatste deel laat een weids landschap zien met de rechte wegen die zo typisch zijn voor deze streek.

De route is beschreven met de klok mee, maar kan eventueel ook andersom gelopen worden.

U kunt de route zelfstandig lopen aan de hand van deze routefolder, maar ook onder begeleiding van een gids, een zogenoemde 'water-groeter'. Neemt u hiervoor contact op met waterschap Aa en Maas: info@aaenmaas.nl

WATERWEETJES

1 PIONIERS

Uw wandeling begint in Landhorst, het jongste dorp van de gemeente Sint Anthonis. De aanduiding 'horst' verwijst naar een verhoging of zandrug in het landschap. Officieel is het dorp na de WOII ontstaan, maar de pioniers waren er al eerder. Ze hadden sinds de schrale jaren dertig van de vorige eeuw al een bar leven gehad van wroeten en zwoegen om de weerbarstige Peel om te zetten in vruchtbare landbouwgrond.

Vóór de ontginning vormde de Landhorst- of Staartjespeel een eindeloze heidevlakte, slechts doorsneden met wat zanderige banen en paadjes, die slingerden tussen de talloze kuilen en turf-gaten. Als gevolg van de ontginning zijn rechte wegen en watergangen ontstaan, wat nog steeds zo kenmerkend is voor dit landschap.

Door de zanderige ondergrond rondom Landhorst heeft het gebied gauw last van droogte. Het water stroomt erg snel weg in de bodem, maar ook via de vele afvoeren, zoals **riolen, sloten en kanalen**. Daardoor verdroogt de natuur elk jaar en ondervindt de landbouw schade. Om dat te beperken wordt nu **Maaswater** via het **kanaal** van Deurne naar dit gebied geleid. Daarnaast zijn er tientallen **beregeningsputten** geboord, waaruit in droge tijden **grondwater** wordt opgepompt.

6 PEELKANAAL

Uw wandeling voert langs het Peelkanaal. Het werd in 1939 gegraven en deed dienst als **afwateringskanaal**. Maar het was ook een **antitankgracht**, als verdediging tegen Duitsland, waardoor het al snel de naam 'Defensiekanaal' kreeg. Er werd een 80 kilometer lange verdedigingslinie gebouwd (sinds 2001 rijksmonument!) met mijnevelden, prikkeldraadversperringen, kazematten, wallen en loopgraven. U ziet daar nog resten van in het landschap. De Peel-Raamstelling liep van Grave naar Budel aan de Belgische grens.

Het **kanaal** is door werklozen gegraven als werkverschaffing. De afgegraven grond werd aan de 'landkant' opgeworpen. Links is dus een beschermende wal, rechts open blikveld, want van die kant kwamen de Duitsers. Het kanaal werd met haakse hoeken gegraven, bijna in de vorm van een ouderwetse vestinggracht. Het Peelkanaal is erg belangrijk voor de **aan- en afvoer van water**. Met een goede **waterhuishouding** draagt waterschap Aa en Maas bij aan economisch gezonde landbouw. Door de aanvoer van **Limburgs Maaswater** via het Peelkanaal is zo op de hoge, droge Peelhorst tóch **voldoende water** voor de productie van landbouwgewassen. Tegelijk wordt verdroging van de natuur tegengegaan.

7 GROENE SCHAKEL

Het Peelkanaal vormt een ecologische verbindingszone die de natuurgebieden Sint Anthonisbos/Groote Slink bij Oploo verbindt met de Molenheide/Groespeel bij Mill. Dieren kunnen zich daardoor van het ene naar het andere natuurgebied verplaatsen. Misschien ziet u de das wel, of struweelvogels als patrijs en blauwborst. Ook bijzonder: de kamsalamander, de poelkikker en drijvend waterweegbree. Bij de herinrichting is gelet op de leefomstandigheden van deze soorten. Zo zijn er **flauwe oevers**, vochtige weides, poelen, struwelen en houtwallen aangelegd.

10 INLAATSTUW

Het waterschap heeft, in overleg met agrariërs en andere belanghebbenden, de grootste problemen in de **waterhuishouding** (te droog en te nat) in kaart gebracht. Daarna zijn maatregelen genomen voor een verbeterde afvoer en sturing van het water. Belangrijke **stuwen** zijn geautomatiseerd en waar nodig gerenoveerd, nieuwe stuwen zijn toegevoegd. Ook zijn er twee **water-aanvoerverbindingen** bijgekomen. Door deze en andere maatregelen kan het water nu constanter het gebied instromen. Het is ook beter verdeeld en langer beschikbaar.

13 KLIMAAT

Ons klimaat verandert. We krijgen meer drogere periodes én meer zware buien, dus kans op wateroverlast. Ook in steden en dorpen worden daarom maatregelen getroffen om overlast zo veel mogelijk te beperken. Het is belangrijk om **regenwater** op te slaan, zodat het in tijden van droogte beschikbaar is. Dat kan heel simpel in regentonnen, of met het doorzagen van regenpijpen, zodat het water in de tuinen stroomt in plaats van in het riool. Maar ook op grotere schaal zijn er mogelijkheden. Zo maakt de gemeente Sint Anthonis in Landhorst gebruik van **permeoblokken**, speciaal ontwikkeld als waterinfiltratie- en waterafvoersysteem.

3 RIJK BOS

U wandelt door het Sint Anthonisbos, een natuurgebied van 937 ha. In de volksmond wordt dit gebied vaak aangeduid met de naam De Staatsbossen of kortweg De Staat. Het gebied valt namelijk onder Staatsbosbeheer. Het is een jong ontginningsbos van voornamelijk grove dennen. In de vorige eeuw zijn ze aangeplant om stouthout voor de Limburgse mijnen te leveren. Omdat dit soort bossen niet erg rijk aan natuur waren, zijn ook loofbomen aangeplant. Nu is er een gevarieerde beplanting, met dennen en sparrenbossen, afgewisseld door loofbossen van berk en eik.

GENIETEN VAN WATER

Van harte welkom in Landhorst! Tijdens deze wandeling beleeft u de ontstaansgeschiedenis en het huidige waterbeheer van deze Peelstreek.

U wandelt door wat eens een woest, onontgonnen terrein was en nu een ontwikkeld landbouwgebied is. U ontdekt het waterbeheer in het stroomgebied van het Peelkanaal, de levensader van dit gebied.

Als waterschap Aa en Maas vinden we het belangrijk dat onze inwoners en bezoekers genieten van water, landschap, cultuurhistorie en natuur in deze omgeving. Met het inrichten, beheren en onderhouden van sloten, beken en rivieren leveren wij een bijdrage aan een veilige en gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier.

Wij stellen onze eigendommen zo veel mogelijk open en geven ruimte aan recreatie en recreatief medegebruik. Zo kunnen boeren, burgers en buitenlui het water in hun vrije tijd optimaal beleven en benutten.

Geniet van deze bijzondere wandeling!

Ernest de Groot, Lid DB, Portefeuillehouder
Recreatie/Educatie Waterschap Aa en Maas

ROUTEBESCHRIJVING

- 1 Start bij de kerk in Landhorst. Er is parkeermogelijkheid tegenover het beeld van De Peelwerker. Sla de Pionierstraat in, ga aan het eind van deze weg bij de T-splitsing rechtsaf de Schapendreef in.
- 2 Neem aan het einde van de verharde weg (bij de ANWB-paddenstoel) linksaf het halfverharde pad, richting Wanroij/Sint-Anthonis.
- 3 Ga bij de kruising van paden op wandelknooppunt 48 rechts, het gebied 'Maasdal' in.
- 4 Neem in het bos op de vijfsprong de afslag schuin rechts (links op dit pad staat een bewegwijzeringspaaltje met geel-groen driehoekje).
- 5 Vervolg dit pad tot aan wandelknooppunt 62. Sla hier rechtsaf richting wandelknooppunt 61. U passeert hierbij een slagboom en een boerderij.
- 6 Neem na de brug over het Peelkanaal en na de kazemat rechts het pad langs het kanaal, richting wandelknooppunt 64.
- 7 Het pad volgt de haakse loop van het kanaal. Blijf het pad volgen tot aan de volgende brug.
- 8 Verkorte route: sla rechtsaf bij de brug (Eerste Stichting). Na ongeveer 1 km voegt zich de verkorte route weer bij de lange. Ga verder op punt 11.
- 9 Voor de lange route: steek de weg over en volg het verhoogde fietspad langs het kanaal. Blijf einde fietspad, na de kazemat, rechtsaf, het verhoogde pad langs het kanaal volgen tot aan de volgende brug (dit is wandelknooppunt 64).
- 10 Hier is iets verderop een inlaatstuw op zonne-energie zichtbaar. Neem na de brug rechtsaf het halfverharde pad, dat overgaat in asfalt bij het dierenpension De Horst.
- 11 Neem aan het eind van de weg bij het kruispunt links de Gemertsebaan.
- 12 Ga bij de T-splitsing rechtsaf de Heistraat in, richting Landhorst.
- 13 Neem na de verkeersdrempel meteen linksaf het pad langs het dierenparkje. Volg dit pad, dat eindigt bij de Kerkstraat. U bent weer bij het begin.

